

Globens tunnelbanestation, som tidigare hetat *Slakthuset* och *Isstadion*, är en station på Stockholms tunnelbana och är belägen intill Globenområdet i stadsdelen Johanneshov i Söderort inom Stockholms kommun. Stationen betjänas av tunnelbanans gröna linje samt spårvagn.

Stationen öppnades 9 september 1951 med namnet Slakthuset. 19 november 1958 bytte den namn till Isstadion^[2] (Johanneshovs isstadion invigdes 1955) och den 20 augusti 1989 till Globen.^[3] I slutet av 1980-talet byggdes stationen om och moderniserades i samband med byggandet av arenan Globen, som också har givit stationen dess nuvarande namn. 1999 öppnades spårvägen Tvärbanans plattform norr om tunnelbanespåren.

Avståndet till Slussen är 3 kilometer, och det tar cirka 9 minuter till T-Centralen.^[3] Avståndet från Alvik med spårvagn är 9,1 kilometer. Stationen har cirka 6 400 påstigande per dag för tunnelbanan och 2 500 påstigande för spårvägen.^[1]

Stationen består av en plattform utomhus med entré från Globenbron i norr och Slakthusbron i söder. Längs Palmfeldtsvägen finns konstnärlig utsmyckning i form av ett 149 meter långt stängsel inklusive glaspysamider skapade 1989 av skulptören Joanna Troikowicz. Glaspysamiderna är ett inte helt avslutat verk. Konstverket heter *Isfantasi*.^[3] Spårvagnshållplatsen har en separat entré från Globenbron och från Konstgutarvägen. Från den södra entrén sett så går spåren till höger mot Hagsåtra och spåren till vänster mot Hässelby strand.

Framtid

Stationen kommer att läggas ned omkring år 2030. Tunnelbanan från Sockenplan till Hagsåtra kommer då att överföras till Blå linjen, medan nuvarande tunnelbanesträcka mellan Gullmarsplan och Sockenplan kommer att rivas. Även stationen Enskede gård läggs ned. En ny station öppnar inom Slakthusområdet. Spårvägens hållplats kommer att finnas kvar.

Globen (formellt **Avicii Arena** sedan 2021,^[3] tidigare **Ericsson Globe**, **Stockholm Globe Arena**) är en arena belägen i Globenområdet i stadsdelen Johanneshov i Stockholm. Den invigdes den 19 februari 1989 och var fram till 2023 världens största sfäriska byggnad^[4] men blev passerad i storlek av Sphere i Las Vegas.^[5] Sedan 5 februari 2010 leder en gondolbana med två runda gondoler upp till Globens topp, 85,20 meter över marken och 130 meter över havet, med namnet Skyview. Den invändiga takhöjden är 65 m. Globen ägs av Stockholms kommun (via SGA Fastigheter) och drivs av Stockholm Live.^[6]

Globen utgör utgångspunkten i Sweden Solar System, en skalmodell av solsystemet i vilken Globen representerar solen.

Det första stora evenemanget i Globen var världsmästerskapet i ishockey för herrar 1989. Arenan byggdes just med sikte på att få den klar till det mästerskapet. Tre Kronor slutade på fjärde plats i turneringen. Arenan användes för ishockey-VM även åren 1995, 2012 och 2013.

I och med att Globen är Sveriges nationalarena för ishockey^[22] har Sveriges herrlandslag i ishockey spelat många landskamper och turneringar i arenan, såsom svenska ishockeyförbundets egen turnering Sweden Hockey Games.

Första ishockeymatchen överhuvudtaget i Globen spelades 21 februari 1989, i Elitseriens fortsättningsserie, mellan AIK och Djurgårdens IF. Första målet gjordes av AIK:s Mats Lundström, men Djurgården vann matchen med 3–2. I samband med den matchen sattes ett nytt publikrekord för den moderna Elitserien i ishockey-SHL, när 13 850 åskådare fanns på plats. Arenan var Djurgården Hockeys hemmaplan till säsongen 2008/2009 då man flyttade tillbaka till Hovet. Förberedelserna för tillbakaflytten skedde under säsongen 2007/2008, då klubben spelade 17 av sina 27 hemmamatcher på Hovet.^[23] Flytten skedde sedan laget vid mitten av 2000-talets första decennium börjat prestera allt sämre och publiken minskade.^[24]

Söderstadion var en idrottsarena belägen

i stadsdelen Johanneshov i Söderort inom Stockholms kommun, invigd 20 november 1966 och nedlagd 2013.^[1] Arenan var Hammarby IF:s hemmaplan i flera decennier där de bland annat vann sitt enda SM-guld i Fotbollsallsvenskan 2001.^[2]

Historik

Invigning

Söderstadion invigdes 20 november 1966 med installationstal av borgarrådet Thorsten Sundström och bandyns förbundsordförande Arne Argus.

Första matchen spelades mellan Landslaget och Stockholms stadslag med en stomme från Hammarby IF. Landslaget vann matchen med 6 mål mot 2 efter ett halvtidsresultat där man ledde med 2 mål mot 1.

Publikkapacitet

Under sommartid fanns plats för 13 000 åskådare. Stadion var hemmaplan för Hammarby IF:s herrlag i fotboll fram till 2013^[4] och det var även där Hammarby IF spelade hem sitt hittills enda SM-guld i fotboll mot Örgryte IS 2001.

Planen försågs med en konstfrusen bandybana och hade under vintertid plats för 22 000 åskådare. Här spelades svenska bandyfinalen för herrar 1967–1989 och för damer 1973 och 1975–1989, som avgör vilket lag som blir svensk mästare, och även VM-finalen 1987.^[5] SM-finalerna flyttade 1990 till Rocklunda IP i Västerås och 1991 till Studenternas IP i Uppsala.

I samband med bygget av Globen, som invigdes 1989, byggdes Söderstadion om och fick en kapacitet för bara drygt 10 000 åskådare. Samtidigt stängdes isaggregaten av för gott, varvid arenan kom att fungera främst som en fotbollsarena.^[4]

Publikkapaciteten ökades åter 2004 främst genom en ny stor ståplatsläktare på östra sidan. Söderstadions yta var 105 meter × 65 meter. Publikrekordet på 18 110 är från SM-finalen i Bandy 1983 mellan Boltic och Villa. Publikrekordet för fotboll är 15 626 från den allsvenska premiären

2004 mellan Hammarby och Malmö FF (0-0). SM-finalen 1982 i fotboll mot IFK Göteborg drog officiellt 15 583 åskådare. Polisen gjorde en uppskattning efteråt att det var närmare 22 000 inne.

Hovet (före 1989 *Johanneshovs isstadion*) är en multiarena i Stockholm. Arenan ritades av arkitekt Paul Hedqvist och invigdes 4 november 1955 som en konstfrusen bandybana,^[5] vilken senare blev en utomhusarena för ishockey. År 1962 återinvigdes Hovet efter en ombyggnad då bland annat ett tak tillkom. Arenan var till den 19 februari 1989, när Globen öppnades, Stockholms största arena för ishockey, och fungerade ofta som hemmaplan för svenska landslaget. Även konserter brukar hållas här. Hovet drivs av Stockholm Live.

Interiör

Historik

Bakgrund och tidiga år

Ishockey var en sport som inte hade förekommit på Johanneshovs IP, som tidigare hade funnits på ungefär samma plats. Hemmaplan från starten för de tre då allsvenska klubbarna IK Göta, Hammarby IF och Djurgårdens IF och för IFK Stockholm i division 2 (näst högsta) och Stureby SK som 1955 var nykomlingar i division 3 (tredje högsta serien vid denna tid), och höll sig kvar på den nivån ganska länge. Några år in på 1960-talet flyttade laget dock ut från Hovet.

AIK hade vid denna tid sedan början av 1950-talet pendlat mellan högsta och näst högsta divisionen, men etablerade sig återigen i högsta divisionen säsongen 1961/1962 och flyttade redan då i vart fall derbyt mot Djurgården i SM-serien till Hovet och satte sitt publikrekord i ishockey med 17 098 åskådare (Djurgården vann dock med 13-5). När Hovet fick tak nästa säsong, 1962/1963, flyttade AIK permanent in där.

Djurgården och AIK har satt sina publikrekord inomhus på Hovet, de två största inomhusrekorden för svenska ishockeyklubbar. För Djurgårdens del 16 105 åskådare i hemmamatchen mot AIK i SM-serien 1962/63, 3 februari 1963. För AIK:s del 14 655 åskådare i deras hemmamatch mot Västra Frölunda IF i samma serie, tio dagar senare.

Johanneshovs isstadion var inte bara arena för ishockeymatcher. Den 19 maj 1957 försvarade Ingemar Johansson sin EM-titel på ett fullsatt stadion. Boxningsringen var placerad mitt på arenagolvet och omgiven av tusentals provisoriska sittplatser. Troligen var detta det absoluta publikrekordet på Hovet. Hur många åskådare som på plats följde matchen den dagen

Nyinvigning av Hovet i november 1962, Lasse Björn håller i Sveriges flagga inför landskampen mellan Sverige och Norge.

Den arena som ursprungligen hette "Johanneshovs isstadion" och som i dag kallas "Hovet" började byggas 1953. Redan 1921 diskuterades bygget av en ny ishockeyarena med konstfrusen bana. Det skulle dock dröja till 1949 innan Stockholms stad tog beslut om en isstadion i Johanneshov och anslag 400 000 kronor för projektet. Men bygget kom att kosta totalt 3,2 miljoner kronor. Till arkitekt anlätades Paul Hedqvist, vid den tiden en av Sveriges främsta arkitekter för större anläggningar.^[6]

Beatle på Hovet
28-29/7-64
4 utdelade konserter

4

På sommaren 1955 utlyste Dagens Nyheter en tävling om ett passande namn för den nya ishockeyarenan. Många fantasifulla förslag kom in, bland annat: Gropen, Frysängen, Kylskåpet, Isis, Osis, Prinsessan Desireé, Pucken, Tre Kronors Pärla och Äntligen (det senare från en person som tröttnat på att vänta på en hockeyarena). Först 1989 fick arenan officiellt namnet "Hovet" (ursprungligen smeknamn för Johanneshovs isstadion). Arenan invigdes med en landskamp mellan Sverige och Norge den 4 november 1955, som Sverige vann med 7-2.^[5]

Hovets publikkapacitet var från början 13 000 permanenta ståplatser. Sedan tillkom provisoriska läktare med 380 sitt- och 3 600 ståplatser, alltså sammanlagt knappt 17 000 platser. Idag är kapaciteten mycket mindre, knappt 8 100 platser, eftersom ståplatserna huvudsakligen ersattes av sittplatser. Vid konserter är det lite fler platser. Johanneshovs isstadion användes inte bara till mästerskap och elithockey utan även som skridskobana för allmänheten. Fram till ombyggnaden 1962 hade 963 238 personer åkt på isen.^[6]

Åren 1961-1963 byggdes ett tak över arenan. Även den här gången var Paul Hedqvist ansvarig arkitekt. David Jawerth, som var takets konstruktör, var även specialist för linspända bärverk. För "Hovet" konstruerade han ett hängtak med 83 meters spännvidd^[7]. Taket bärs av ett fackverk av ställinor, som med sicksackstag är förspända till en styv konstruktion. De bärande vertikala stältpelarna stagas av utanför väggarna^[8],^[9] Varje vajer förankrades med betongfundament 6,5 meter ner i marken. Nya Johanneshovs isstadion, nu med tak, invigdes 1962 med en landskamp i ishockey mot Norge. Efter ombyggnaden blev arenagolvets storlek 30x60 meter, fri höjd till teknikbrygga 15,5 meter och till takkonstruktionen 17,0 meter. Under 2002 rustades arenan upp ytterligare. I dag används Hovet till flertalet typer av evenemang

Finn Adolf Erik Johan Malmgren, född 9 januari 1895 i Göteborg, död i mitten av juni 1928 i polarisen norr om Spetsbergen, var en svensk meteorolog och polarforskare. Han var docent och amanuens vid meteorologiska institutionen i Uppsala.

Biografi

Efter studier i Göteborg, Sundsvall och Stockholm kom Malmgren 1912 till Uppsala, där han 1916 avlade filosofie kandidatexamen. Malmgren bodde på Nykterhetsvännernas studenthem. År 1917 fick han anställning vid professor Axel Hambergs observatorium Pårtetjåkkostugan på Pårtetjåkko som assistent till Manne Hofling. År 1920 blev han amanuens vid meteorologiska institutionen i Uppsala. Ett år senare blev han assistent vid Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen på Bornö hydrografiska fältstation i Gullmarsfjorden.

Malmgren medföljde Roald Amundsens ishavsexpedition med fartyget *Maud* åren 1922-1925. Han deltog även i den lyckade nordpolsexpeditionen med luftskeppet *Norge* 1926, som ende svenske deltagare. För dessa expeditioner blev han, två gånger, tilldelad Sankt Olavs orden.

År 1928 deltog han i Umberto Nobiles expedition med luftskeppet *Italia*. Efter haveriet begav sig Malmgren och de två italienarna Adalberto Mariano och Filippo Zappi iväg på en vandring för att nå fast mark och skaffa hjälp. Malmgren dukade under på vandringen innan de två italienarna slutligen blev upplockade av den ryska isbrytaren Krasin. Malmgrens kropp återfanns aldrig, men han tilldelades postumt den italienska kronorden för sina insatser

Fredriksdal är ett stadsutvecklingsområde beläget mellan **Mårtensdal** och **Skanstullsbron** i den västligaste delen av **Södra Hammarbyhamnen** i **Stockholm**. Området genomgick en komplett förnyelse där de gamla lager- och kontorsbyggnaderna ersatts av nya kontor och bostäder.

Historia

Det som idag är **Södra Hammarbyhamnen** var ursprungligen en del av **Hammarby gårds** marker. **Fredriksdal** var torp under **Enskede gård**. Förutsättningarna för industriområdet skapades 1914 när **Stockholms stad** beslutade om att bygga **Hammarbyleden**. Arbetet med leden påbörjades 1917 och slutfördes 1929. I **Fredriksdal** och den nyanlagda **Hammarbyhamnen** etablerade sig 1928 **General Motors** nordiska filial **General Motors Nordiska AB** och några år senare invigdes **Lumafabriken** längre österut.^[1]

General Motors anläggning var en sammansättningsfabrik där bilar främst av märket **Chevrolet** men också **Pontiac**, **Oldsmobile**, **Vauxhall** och senare **Opel** monterades ihop. När byggnaden invigdes var det **Stockholms största industribyggnad** i ett plan.^[2] Senare etablerade sig **Bröderna Edstrand** i området och uppförde 1960 ett kontorshus närmast **Skanstullsbroarna** och i den östligaste delen byggdes **Hammarbyverket** på 1980-talet.

Sedan 1990-talet finns **Stockholms hamnbogserare** vid kajen som också används av **Lehanders betongindustri** och för att lossa bränsle till **Hammarbyverket**.^[2]

Lugnets industriområde var ett tidigare industriområde i **Södra Hammarbyhamnen** i **Stockholm**. Området började växa fram i slutet av 1920-talet och revs år 2002 för att ge plats åt nya bostäder. Idag ingår området i det informella området **Hammarby Sjöstad**.

Historik

Lugnets industriområde under rivning 2002. "Smala gränden", vy mot väster (nuvarande **Fartygsgatan**).

Lugnet blev allmänt känt som ett av de sista och mest seglivade "skjulområdena" i **Stockholmsområdet** – jämförbart med **kåkstäder**. **Fisksjöäng** fanns kvar lite längre än **Lugnet** men revs 2003, och idag finns bara **Snösåtra industriområde** kvar. Marken där **Lugnets industriområde** fanns var ursprungligen **sjöbotten**, men efter sänkningen av **Hammarby Sjö** 1918–1925 upplät **Stockholms stad** området som provisoriskt småindustriområde. Under årens lopp har det sedan funnits en rad planer för området, bland annat ett kafferosteri för **Kooperativa Förbundet**. Inga av dessa har emellertid blivit förverkligade.

Industriområdet kom under 1950- och 1960-talen att växa i omfattning, för att även infatta gamla **Sickla park**. Utvecklingen och investeringarna stannade dock upp under slutet av 1980-talet då planerna för byggnadsprojektet **Hammarby Sjöstad** började ta form. Många av småindustrierna och verkstäderna flyttade sedan efter hand för att ge plats åt mer ljusskygg verksamhet. Under slutet av 1990-talet hade industriområdet förvandlats till ett okänt tillhåll för missbrukare, hemlösa och kriminella mc-ligor. 1996 inleddes rivningen av industriområdet. De sista skjulen i **Lugnet** försvann under 2002.

Lugnet var känt för att inte likna något annat område i **Stockholm**. Här fanns småindustrier, många av husen var bara skjul i korrugerad plåt. Området var rivningshotat länge, alla kontrakt

6

var ettåriga, därför ville ingen heller investera i mer än nödvändiga byggen eller renoveringar. Det var även svårt att bebygga marken på grund av stabilitetsproblem (gammal sjöbotten). På slutet, då det fanns en hel del ljusskygg verksamhet, brukade det stå rader av bilvrak och husvagnar utefter husväggarna.

Hammarbybacken (ofta kallad *Hammarbytoppen*) är en till största delen konstgjord kulle i stadsdelen Björkhagen i södra Stockholm. En hoppbacke invigdes redan 1919 och en alpin skidanläggning öppnade 1990. Backen har för närvarande (2022) en höjd av 93,5 meter över havet och nyttjas som skidanläggning och sommaraktiviteter. Hammarbybacken ägs av Stockholms stad medan själva anläggningen drivs av Skistar AB.

Den lilla skogbevuxna backen vid Sicklasjöns västra del nådde ursprungligen 55 meter över havet. Redan 1919 byggde Djurgårdens IF här en hoppbacke som användes för nationella tävlingar. Hopprekordet i Hammarby hoppbacke blev satt till 63,5 meter vilket var 13 meter över den rekommenderade hopplängden på 50 meter.^[2]

I samband med SM i backhoppning 1951 anlades en större hoppbacke, som då började kallas Hammarbybacken. För skidspele 1955 som arrangerades här fick man hämta snö från Östersund och Dalarna, som fraktades med tåg till platsen och bars i korgar uppför berget av brandmän.

På 1960-talet sjönk intresset för backhoppning till förmån för alpin skidåkning. 1966 byggdes en första skidlift och på 1970-talet diskuterade ägaren, Stockholms stad, en utökning och utveckling av anläggningen. Den första större höjningen utfördes 1983 med schaktmassor från bland annat bygget av Globen där över 800 000 kubikmeter användes. Höjden blev då 87,6 meter. Den nya anläggningen fick två släpliftar med en kapacitet om 2x1 200 personer per timme, en snökanonanläggning av lågtryckstyp, banbelysning, en servicebyggnad med kiosk, toaletter, en värmestuga samt en garage- och verkstadsbyggnad.

Victoriastadion som aldrig byggdes

I samband med att Stockholms ansökan om olympiska sommarspele 2004 planerades skulle Hammarbybacken förvandlas till en stor amfiteater kallad Victoriastadion (efter kronprinsessan Victoria). Arenan skulle rymma 70 000 åskådare och ta hand om invignings- och avslutningsceremonierna samt friidrottstävlingarna. Den enorma anläggningen upptog i princip hela Hammarbybacken och var kostnadsberäknad till 2,5 miljarder kronor. Besökarna bjöds utöver tävlingarna även på en vidsträckt utsikt över Stockholm. Efter spelens slut skulle Victoriastadions kapacitet reduceras till 25 000. Bakom förslaget stod Wingårdh Arkitektkontors vinnande bidrag för Stockholms kandidatur för OS 2004.^{[3][4]}

Längs bergets norra sluttning anlades tre nedfarter med varierande svårighetsgrad och längder mellan 250 och 600 meter. Den maximala fallhöjden är 85 meter. Skidanläggningen invigdes 1990. År 2006 övertogs driften av Skistar som rustade upp backen och installerade ett nytt snökanonsystem. Sommaren 2007 dumpades fyllnadsmassor från Hammarby sjöstad vilket höjde toppen till nuvarande 93,5 meter. Under sommar- och höstmånaderna erbjuder Hammarbybacken övriga aktiviteter, bland annat åkning för mountainbikes där det går att åka downhill samt terränglöpning.

Hammarbybacken (ofta kallad *Hammarbytoppen*) är en till största delen konstgjord kulle i stadsdelen Björkhagen i södra Stockholm. En hoppbacke invigdes redan 1919 och en alpin skidanläggning öppnade 1990. Backen har för närvarande (2022) en höjd av 93,5 meter över havet och nyttjas som skidanläggning och sommaraktiviteter. Hammarbybacken ägs av Stockholms stad medan själva anläggningen drivs av Skistar AB.

Den lilla skogbeväxta backen vid Sicklasjöns västra del nådde ursprungligen 55 meter över havet. Redan 1919 byggde Djurgårdens IF här en hoppbacke som användes för nationella tävlingar. Hopprekordet i Hammarby hoppbacke blev satt till 63,5 meter vilket var 13 meter över den rekommenderade hopplängden på 50 meter.^[2]

I samband med SM i backhoppning 1951 anlades en större hoppbacke, som då började kallas Hammarbybacken. För skidspele 1955 som arrangerades här fick man hämta snö från Östersund och Dalarna, som fraktades med tåg till platsen och bars i korgar uppför berget av brandmän.

På 1960-talet sjönk intresset för backhoppning till förmån för alpin skidåkning. 1966 byggdes en första skidlift och på 1970-talet diskuterade ägaren, Stockholms stad, en utökning och utveckling av anläggningen. Den första större höjningen utfördes 1983 med schaktmassor från bland annat bygget av Globen där över 800 000 kubikmeter användes. Höjden blev då 87,6 meter. Den nya anläggningen fick två släpliftar med en kapacitet om 2x1 200 personer per timme, en snökanonanläggning av lågtryckstyp, banbelysning, en servicebyggnad med kiosk, toaletter, en värmestuga samt en garage- och verkstadsbyggnad.

I samband med att Stockholms ansökan om olympiska sommarspele 2004 planerades skulle Hammarbybacken förvandlas till en stor amfiteater kallad *Victoriastadion* (efter kronprinsessan Victoria). Arenan skulle rymma 70 000 åskådare och ta hand om invignings- och